

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá rolí učitele a rodiny ve vzdělávání školně neúspěšných žáků na 1. stupni ZŠ. První a zároveň nejrozsáhlejší kapitola teoretické části se věnuje vymezení školní neúspěšnosti a jejím různým pojetím, dále se zaměřuje na příčiny školní neúspěšnosti, jejichž zjišťování je pro efektivní práci učitele zcela nevyhnutelné. Příčiny školní neúspěšnosti mohou mimo jiné souviset s rodinou žáka, jejíž roli se věnuje druhá teoretická kapitola. Ta se zaměřuje na vztah mezi rodinou dítěte a jeho školní úspěšností a vymezuje faktory, jimiž jsou školní výkony a výsledky žáků v souvislosti s rodinným prostředím ovlivňovány. Třetí a současně poslední kapitola teoretické části je zaměřena na efektivní postupy práce se školně neúspěšnými žáky a poskytuje ucelený soubor oblastí, které jsou pro podporu školně neúspěšných žáků významné a které zároveň napomáhají potenciálním neúspěchům předcházet. Empirická část diplomové práce je založena na kvalitativně orientovaném výzkumu. Cílem této práce je zjistit, jak školní neúspěšnost pojmají učitelé 1. stupně ZŠ a jaké efektivní postupy práce na základě svého pojetí volí. Hlavní výzkumnou metodou jsou rozhovory se třemi učitelkami 2. ročníků ZŠ a jejich následná analýza. Doplnující metodou je pozorování výuky, a to v její prezenční i online podobě. Výstupem empirické části jsou tři případové studie, které potvrzují teoretické poznatky a obohacují je o konkrétní příklady ze školní praxe. Výzkum však odhalil také několik dalších oblastí a konkrétních postupů práce, které se učitelům v praxi jeví pro podporu žáků jako efektivní a jimiž se teoretická část práce nezabývala. Tuto skutečnost lze považovat za jeden z největších přínosů této diplomové práce.

KLÍČOVÁ SLOVA

školní neúspěšnost, příčiny školní neúspěšnosti, pojetí školní neúspěšnosti, základní škola, učitel, rodina, efektivní postupy